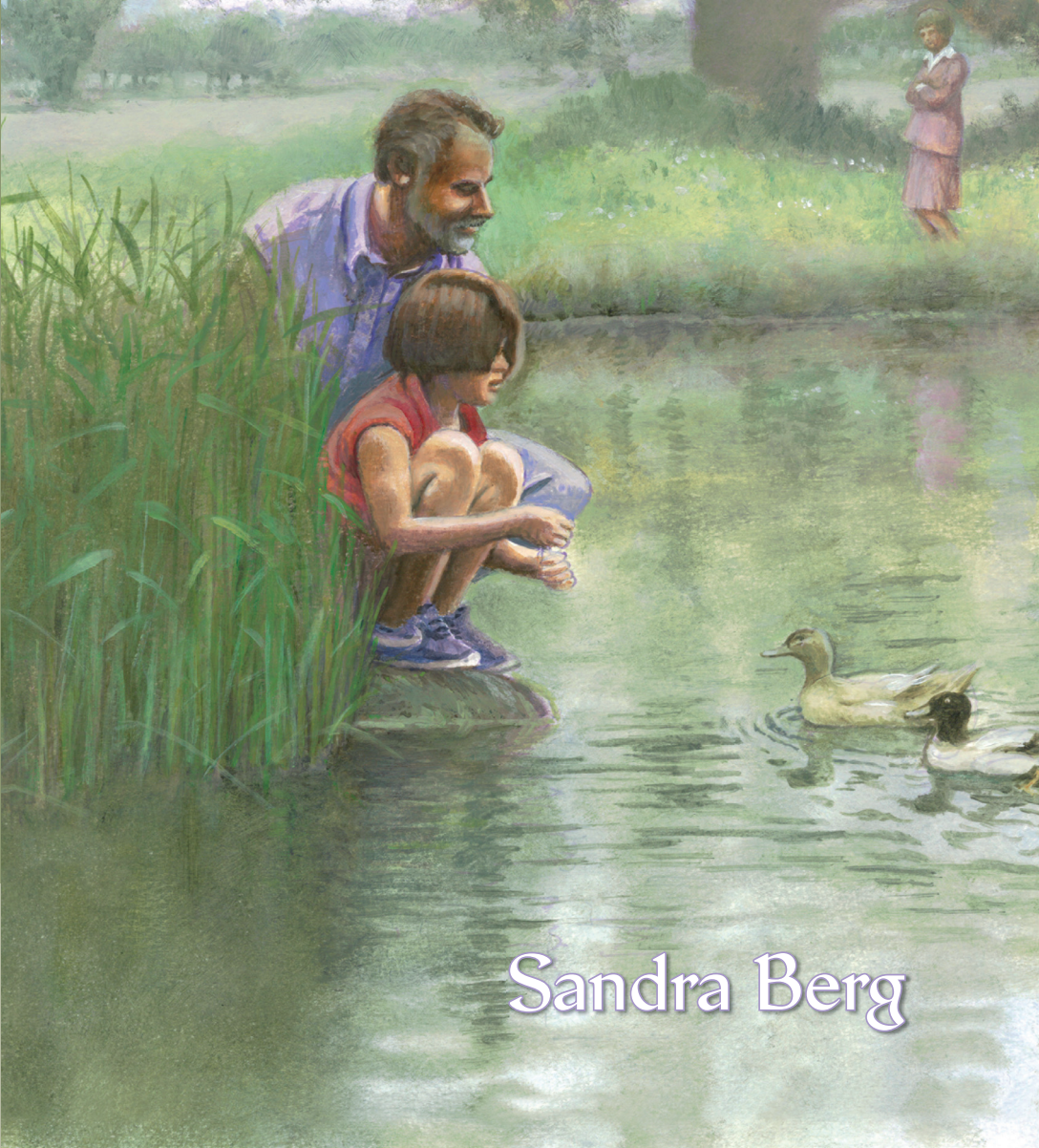

Verzwegen verleden

Sandra Berg

Sandra Berg

Verzwegen verleden

VCL serie

Lili klemde zich stevig vast aan de hand van haar oma, Liesbeth Leyers.

Liesbeth keek naar haar en glimlachte, waarbij een netwerk van rimpeltjes rondom haar ogen en mond zichtbaar werd.

Lili glimlachte terug. Ze kneep haar ogen dicht, omdat de zon in haar ogen scheen wanneer ze naar oma keek. Het was pas tien uur in de ochtend, maar al warm en zonnig. Precies zoals het tijdens een schoolvakantie hoorde te zijn.

Liesbeth opende de scheve smeedijzeren poort en liep met Lili over het met mos bedekte paadje naar de voordeur. Aan weerskanten van het pad groeiden planten en grassoorten welig. ‘Onkruid’, fluisterde oma weleens. Kostbare kruiden noemde tante Esther het.

De voordeur lag wat hoger en leek daardoor nog groter dan hij al was. En dat terwijl Lili het toch al een enorme deur vond. Ze stelde zich weleens voor dat ze een paleis binnenliep wanneer ze die deur binnenging. Dan voelde ze zich net een prinses. Tante Esther had erg moeten lachen toen ze haar dat een keer had verteld, maar Lili vond werkelijk dat de entree van haar huis iets koninklijks had door die hoge roodgeverfde deur en het trapje dat erheen leidde, én door de koperen klok, tante Esthers bel.

Oma Liesbeth luidde nu ook de klok. Het geluid had wat weg van een koebel en was tot ver in de omtrek te horen. Waarschijnlijk hoorde iedereen in het dorp het wanneer tante Esther bezoek kreeg. Behalve tante Esther zelf. Zij was vaak de enige die de bel niet hoorde.

Maar deze keer hadden ze geluk.

De rode deur zwaaide open en gunde hun een blik in de hoge hal met de stenen vloer. En natuurlijk op tante Esther.

Ze droeg vandaag een tuinbroek. Geen moderne jeans tuinbroek, maar meer een soort werkoveral in een vale blauwe kleur met veel zakken en knopen. De broek was te groot, zag Lili. Maar bijna alles wat tante Esther droeg, was te groot. Behalve dan het roze hemdje dat ze er nu onder droeg.

Tante Esther had haar dikke, golvende grijze haar in een staart bijeengebonden. Hier en daar ontsnapten weerbarstige plukken aan het goudkleurige elastiek, waardoor ze er een beetje wild uitzag. Haar gezicht was echter een en al vriendelijkheid. Ze lachte blij naar Liesbeth en Lili en opende gastvrij de deur voor hen. ‘Gezellig dat jullie komen,’ zei ze. Ze klonk enthousiast en wees naar de openstaande deur van de woonkamer.

‘Dit was het eerste wat Lili wilde doen, nu de schoolvakantie begonnen is,’ zei Liesbeth. ‘Naar tante Esther.’

‘Gezellig,’ zei tante Esther weer. Ze streefde Lili over de blonde krullen. ‘Ik vind het altijd leuk je te zien. Het is alsof je iedere keer weer een stukje groter bent geworden.’ Ze liep met Liesbeth en Lili naar de woonkamer.

Lili zag Snoezel vrijwel meteen. Snoezel was een van de redenen waarom ze zo graag naar tante Esther ging. Snoezel was een dikke rode kater, waarmee je heerlijk kon knuffelen. Maar Snoezel was natuurlijk niet de enige reden. Lili mocht tante Esther ook erg graag. Ze vond tante Esther een spannende tante. Ze was altijd uitbundig en had soms van die grappige invallen. Dan ging ze opeens met Lili koekjes bakken, terwijl ze er helemaal niets van kon. Of ze ging met Lili bloemen plukken in de tuin om er een krans van te maken. Soms mocht Lili ook op een echt doek schilderen, als een echte schilder, net als tante Esther zelf. Tante Esthers huis was ook spannend. Ieder meubelstuk was anders. Lili’s moeder Sonja zei weleens dat het allemaal oude rommel was, die totaal niet bij elkaar paste, maar ze lachte er altijd een beetje bij. Ze bedoelde er niets gemeens mee. Lili vond die oude rommel, zoals het blijkbaar heette, leuk. Net als de vele schilderijen die aan de muren hingen. Het waren altijd andere schilderijen, die door tante Esther zelf waren geschilderd. Soms zag Lili wat het voorstelde, soms ook niet. Maar dan was het altijd weer leuk ernaar te kijken en er iets herkenbaars in te ontdekken. Bovendien waren er in dat huis overal gekke hoekjes en kamertjes, en viel er altijd wel iets te ontdekken. De tuin was ook leuk. Helemaal overwoekerd met groenigheid die door oma onkruid werd genoemd, en door tante Esther groente en kruiden, met hier en daar een beeld, bedolven onder klimop, waarbij je altijd moest raden wat

het voorstelde. Tante Esther had ook een grote, oude eik in de tuin. Aan een sterke tak daarvan had ze een schommel opgehangen, speciaal voor Lili, hoewel ze er zelf ook weleens in schommelde.

Maar nu ging Lili eerst naar Snoezel om hem te aaien en te knuffelen.

‘Hij zal wel blij zijn dat je er weer bent,’ zei tante Esther. ‘Hij heeft je al een poosje niet gezien, en ik knuffel hem niet genoeg, vindt hij. Dan loopt hij zo te klagen...’ Ze lachte weer. ‘Willen jullie thee of liever iets fris?’

‘Heb je gewone thee?’ vroeg Liesbeth.

‘Gewone thee?’

‘Niet van dat kruidenwater. Daar houd ik niet van.’

‘Groene thee met citroen is erg lekker. En verfrissend.’

Maar Liesbeth schudde meteen haar hoofd. ‘Ik houd niet van groene thee. Thee hoort niet groen te zijn.’

‘Ik heb ook nog gewone thee, denk ik. Ooit aangeschaft voor jou en Sonja.’

‘Dan wil ik die.’

‘Ik wil wel groene thee met citroen,’ zei Lili terwijl ze Snoezel aaide. Ze vond thee drinken leuk. Grote mensen dronken altijd thee en koffie en zo. Als ze ook thee dronk, voelde ze zich groot. Bovendien klonk thee met citroen wel lekker. Citroenlimonade was tenslotte ook lekker. ‘Ik wil er wel suiker in,’ zei ze er haastig achteraan.

‘Natuurlijk,’ zei tante Esther. ‘Eén thee met suiker voor mevrouw.’ Ze verdween naar de keuken, en Lili hoorde haar met het pannetje rammelen waarin ze altijd water kookte.

Liesbeth bestudeerde net de bank, met het voornemen erop plaats te nemen als er niet te veel rommel op lag, toen tante Esther haar hoofd door de deuropening stak.

‘Zullen we buiten gaan zitten? Het is heerlijk weer.’

‘Kun je daar dan zitten?’ vroeg Liesbeth met opgetrokken wenkbrauwen.

‘Toe, ma. Natuurlijk kun je daar zitten. Ik heb toch een terras.’

‘Een terras,’ mompelde Liesbeth wat meewarig. Maar ze liep toch naar de grote glazen tuindeuren en opende die om naar buiten te

lopen. Ook hier waren de tegels bedekt met mos, maar het terras was redelijk vrij gehouden van andere beplanting, en de houten meubels zagen er schoon en uitnodigend uit.

‘Kom Snoezel,’ zei Lili tegen de kat. Ze liep voor hem uit naar buiten, en de kat volgde, zoals van hem verwacht werd. Luisteren was eigenlijk tegen zijn principes, maar hij wist dat hij bij Lili op schoot kon kruipen en dan wat aangename liefkozingen kon ondergaan.

Lili nam plaats op een van de stoelen, waarbij haar voetjes een stuk boven de grond bungelden.

Snoezel sprong uiteraard meteen bij haar op schoot.

Terwijl Lili hem aaide, luisterde ze naar de bijtjes en andere zomende insecten in het groen. Ze zon verwarmdde haar bleke huid, en ze sloot een moment haar ogen om ervan te genieten, maar misschien ook omdat ze nog een beetje moe was. Ze had de afgelopen nacht niet zo heel veel geslapen. Ze was opgewonden geweest omdat de schoolvakantie eindelijk was begonnen. Ze was altijd opgewonden wanneer er iets leuks te gebeuren stond.

Tante Esther kwam vrij snel weer tevoorschijn, met een rieten dienblad met drie mokken erop.

Lili’s thee rook een beetje vreemd, maar ook wel lekker.

Tante Esther had ook koekjes. Haverkoekjes met rozijntjes, vertelde ze. Een vriendin had die speciaal voor tante Esther gebakken, omdat ze zelf niet zo goed kon bakken. ‘Je bent echt gegroeid,’ vond tante Esther toen ze was gaan zitten.

Lili knikte. Ze vond zelf ook dat ze goed groeide. Ze wilde ook graag groeien, want ze was altijd de kleinste van de klas. Mensen dachten altijd dat ze jonger was dan de acht jaar die ze telde, en dat vond ze niet leuk. Ze werd tenslotte zelfs al bijna negen.

‘Hoe gaat het met je mama? Ik heb haar al zo lang niet gezien.’

‘Ze heeft het veel te druk,’ antwoordde Liesbeth, nog voordat Lili iets kon zeggen. ‘Het is natuurlijk fijn dat ze een baan heeft gekregen nadat Ronald haar die ellendige streek had geleverd, maar het is een veeleisende baan, en ze maakt lange dagen. Wanneer ze dan thuiskomt, moet ze het huishouden nog doen en Lili de nodige aandacht geven. Het vergt allemaal erg veel van haar. Zeker na alles wat ze al met die man van haar heeft doorstaan.’

‘Ex-man,’ verbeterde Esther haar. ‘Ronald is haar ex-man.’

‘Ik vind het zo’n vervelend woord,’ bekende Liesbeth.

‘Het is maar een woord,’ vond tante Esther. ‘Het is goed dat ze nu definitief van hem af is.’

‘Dat moet je zo niet zeggen,’ zei Liesbeth bestraffend, terwijl ze Lili een haastige blik toewierp.

‘Alsof hij als vader zo geweldig was...’ mompelde Esther.

Lili zei er maar niets over. Ze vond het nog steeds niet leuk dat er op die manier over haar vader werd gepraat, al was hij werkelijk een beetje raar geworden. Erg veel tijd had hij eigenlijk nooit met haar doorgebracht, omdat hij altijd hard moest werken, maar hij was toch haar vader geweest, en ze had het toch altijd fijn gevonden tegen hem aan te kruipen wanneer ze ’s zondags in de kerkbanken zaten. Ze had het ook prettig gevonden haar kleine hand in zijn grote, warme hand te leggen wanneer ze over straat of door het park wandelden, want dat had haar altijd een veilig gevoel gegeven. En ze had het leuk gevonden wanneer hij grapjes maakte. Maar grapjes had hij de laatste jaren eigenlijk niet veel meer gemaakt. Hij was brommerig geworden en was steeds vaker van huis geweest, totdat hij helemaal vertrokken was. Het had haar moeder verdrietig gemaakt. Toen papa uiteindelijk had gezegd dat hij bij hen weg zou gaan, had mama nog meer verdriet gehad. Ze had het niet echt laten merken, maar Lili had haar ’s nachts weleens horen huilen. Papa had Lili beloofd dat ze zijn kleine meid zou blijven wanneer hij eenmaal weg was, en dat ze vaak bij hem op vakantie mocht komen, maar daar was weinig van terechtgekomen. Ze was wel een paar keer bij hem op bezoek geweest. Hij woonde nu in een duur appartement in de stad, met deftige meubels, die blijkbaar snel kapot gingen, want ze mocht nooit erop wippen, springen of stoeien. Ze mocht zelfs niets drinken wanneer ze op de bank of in een van de gekke fauteuils zat. Papa woonde daar overigens niet alleen. Hij woonde daar met een andere vrouw, die veel jonger was dan mama, en lang niet zo aardig. Ze probeerde wel aardig te doen, maar ze raakte snel geïrriteerd, en dan werd papa ook prikkelbaar. Papa gedroeg zich toch al anders nu hij in dat dure appartement woonde. Hij had zijn haren geverfd en droeg kleding die hem niet stond. Mama zei dat hij wel een

overjarige puber leek. Lili wist niet precies wat dat inhield. Mama doelde daarmee waarschijnlijk op zijn uiterlijk, maar misschien ook wel op zijn gedrag. Lili wist het niet, en het deed er ook niet zo toe. Ze kwam er toch bijna niet meer. Ze vond het daar niet leuk. Maar het was evengoed vervelend als mensen zeiden dat haar vader niet deugde.

‘Redt Sonja het allemaal wel?’ vroeg tante Esther wat bezorgd aan Liesbeth. ‘Tenslotte heeft ze nu flink hoge lasten. Ik wil wel helpen als het niet gaat. Dat weet ze wel, maar je weet hoe ze is. Ze zal er nooit om vragen.’

‘Dat doet ze inderdaad niet. Maar ze zal ook geen hulp aan-nemen,’ zei Liesbeth. ‘Ze wil het allemaal zelf doen. Eigenwijs. Al-tijd al geweest.’

‘Ja, dat wel,’ gaf Esther toe.

‘Maar nog niet zo eigenwijs als jij,’ zei Liesbeth er meteen achter-aan.

‘Och, dat valt wel mee.’

‘Valt wel mee? Volgens mij ben je de eigenwijste mens die ik ooit heb ontmoet. Misschien heb je daardoor nooit de juiste man gevon-den.’

‘Ik heb nooit de juiste man gevonden doordat ik er niet naar op zoek ben. Daar krijg je niets dan problemen mee. Ik heb geen man nodig.’

‘Tja...’ Liesbeth zei er verder maar niets op. Ze had er moeite mee dat Esther altijd vrijgezel was gebleven. Het was niet zoals ze het zich vroeger had voorgesteld, toen haar dochters opgroeiden. Ze had werkelijk verwacht dat ze beiden op een dag een geschikte man zou-den trouwen en kinderen zouden krijgen, die zij dan volop zou kun-nen verwennen.

Een korte tijd had het erop geleken dat Sonja die weg wel zou vol-gen, toen ze met Ronald trouwde en Lili kreeg. Maar Ronald was nooit de man geweest die Liesbeth voor haar dochter in gedachten had gehad, al had ze dat nooit hardop tegen Sonja gezegd. Ze had Ronald destijds niet echt een verkeerde man gevonden, maar ze had toch altijd het gevoel gehad dat ze bij hem iets miste. Betrouwbaar-heid, had ze later gezegd. Die had ze bij hem gemist. Hij had haar

dochter en haar kleindochter uiteindelijk voor een ander in de steek gelaten. Een vrouw met wie hij achteraf nota bene al maanden een relatie bleek te hebben. En Liesbeth betwijfelde of haar dochter ooit nog een andere man zou vinden. Sonja toonde totaal geen interesse meer in mannen, en wie kon haar dat kwalijk nemen?

Esther had nooit een serieuze relatie gehad. Ze was bevriend geweest met mannen, en er hadden een paar leuke kerels tussen gezeten, maar het was nooit verder gekomen dan dat. Liesbeth wist niet of het werkelijk een bewuste keuze van Esther was geweest, zoals ze zelf altijd beweerde. Ze verwachtte dat Esthers aard er ook een rol in speelde. Esther was bepaald geen gemakkelijke dame om mee samen te wonen, wist Liesbeth. Esther was een goed mens, maar had haar eigen, soms wat vreemde manier waarop ze tegen de wereld aankeek, en waaraan ze te allen tijde hardnekkig vasthield. Dat ze kunstenaars was geworden, had eigenlijk niemand die haar kende, verbaasd. Ze was er het type voor. Dat het haar een goed inkomen opleverde, was een plezierige bijkomstigheid. Hoewel Esther erg mooie schilderijen kon maken, leverden de abstracte kunstwerken, waaraan Liesbeth geen touw kon vastknopen, het meeste op. Het was een vreemde wereld, vond Liesbeth. Maar ze vond het prettig dat Esther op haar manier financieel onafhankelijk was. Dat Esther altijd een deel van haar inkomen aan goede doelen spendeerde, sierde haar. Esther had weinig nodig voor zichzelf. Ze was tevreden in de oude boerenwoning aan de rand van het dorp, at geen vlees en kweekte haar groente zelf. Kleding en spulletjes voor het huis haalde ze in een tweedehands winkel in de stad. Een auto had ze niet. Niet nodig, vond ze zelf. Waarschijnlijk had ze daarin gelijk. Maar Liesbeth kon zich voorstellen dat er maar weinig mannen waren die zich tot die levensstijl aangetrokken voelden. En ze wist dat Esther die levensstijl nooit zou opgeven. Maar Esther was gelukkig zo. En dat was eigenlijk het belangrijkste. Je had daarvoor tenslotte niet echt een man nodig.

Liesbeth was destijds redelijk gelukkig was geweest met haar man. Het was geen allesbepalende verliefdheid geweest, destijds, toen ze Flip had leren kennen. Integendeel. Ze had hem in het begin zelfs saai gevonden, toen hij door haar ouders was uitgenodigd om

samen met zijn ouders bij hen een maaltijd te gebruiken. Maar haar ouders hadden erop aangedrongen dat ze meer tijd met hem zou doorbrengen, en dat had ze gedaan. Ze was zelden echt tegen de wens van haar ouders ingegaan. In die tijd deed je dat eenvoudig niet. Althans niet openlijk. Ze had dus meer tijd met Flip doorgebracht en was hem gaan waarderen. Flip was tenslotte een eerlijke, vriendelijke man geweest, die hard had gewerkt om daarmee een basis op te bouwen voor een toekomstig gezin. Misschien was hij dan wel een beetje saai en een beetje stil geweest, maar het was beslist ook een goede man geweest, en later een goede echtgenoot en vader. Hij was te jong gestorven. Vijfenvijftig was hij geweest toen kanker hem van haar had afgenomen. Hij had het geaccepteerd, zoals hij alles in zijn leven geaccepteerd had. Zijn geloof had hem daarbij geholpen. Natuurlijk had Liesbeth ook de steun van haar geloof gehad, maar bij haar was er toch meer protest geweest, al had dat natuurlijk niet geholpen. Dat was inmiddels alweer twaalf jaar geleden, en Liesbeth had intussen haar eigen weg gezocht. En nu... nu was ze weer gelukkig. Een paar jaar geleden had ze haar huis verkocht, waarin nog zo veel herinneringen levend waren. Ze had het huis te groot gevonden, en de huishoudelijke taken te veeleisend. Ze had het huis verkocht en van het geld dat het had opgebracht, had ze een leuke bejaardenwoning met een klein tuintje gekocht in een prettige buurt. In haar tuintje had ze een gezellig terras laten aanleggen, en de overgebleven ruimte had ze gevuld met bloemen en planten, die 's zomers een keur van insecten en vooral vlinders trokken. Liesbeth hield ervan in de zomer buiten te zitten en naar haar bloemen en vlinders te kijken terwijl ze een trui breide voor Sonja of Lili of een mooi wandkleed maakte waarmee het gemeenschaps-huis opgefleurd kon worden. Soms maakte ze ook kaarten, waarvoor ze oude ansichtkaarten, tijdschriften, restjes stof, lint en alle mogelijke andere materialen gebruikte. Ze vond het heerlijk op die manier bezig te zijn. Maar nog fijner vond ze het wanneer Lili kwam. Lili was haar enige kleindochter, en voor haar was zij het allermooiste geschenk dat er bestond. Omdat Sonja moest werken, ving ze het meisje in de vakanties op, en dan genoot ze van iedere minuut met het kind.

Op deze vakantie had ze zich bijzonder verheugd. Er waren zo veel dingen die ze met het meisje wilde doen. Maar Lili had er op de eerste dag van haar vakantie voor gekozen haar tante Esther te bezoeken.

‘Dus nu heb je eindelijk vakantie,’ zei tante Esther tegen Lili.

Lili knikte, terwijl haar hand de kater bleef liefkozen.

‘Dat is natuurlijk hartstikke fijn. Wat wil je allemaal gaan doen in de vakantie?’

‘Met oma de eendjes voeren in het park, koekjes bakken, lezen, knutselen en misschien nog veel meer.’

‘Dat klinkt als een druk programma. Ik weet niet of je er nog tijd voor hebt, maar misschien wil je ook nog hier komen schilderen. Ik heb nog een paar lege doeken liggen en ik weet gewoon niet wat ik daar eens op zal schilderen. Ik dacht dat jij misschien wel een goed idee had.’

Lili knikte glunderend. Ze had al gehoopt dat Esther zoiets zou voorstellen. Ze kreeg dan altijd een oud katoenen schort van tante Esther en een eigen palet met allerlei kleuren verf erop. Ze kreeg dan zelfs een eigen kwast en een eigen schildersezel. En tante Esther zei altijd dat ze heel erg goed kon schilderen.

‘Dat is gezellig. Misschien kunnen we dan ook een keer koekjes bakken.’

‘Als we hier koekjes bakken, worden ze altijd zwart, of heel hard,’ zei Lili een beetje giechelend.

‘Ja, dat is waar. Maar we hebben altijd veel schik, nietwaar?’

Lili knikte. Het was altijd lachen geblazen wanneer ze samen gingen bakken. Dan zat alles onder het meel en de suiker, en tante Esther vond dat niet eens erg.

‘Misschien kunnen we ook kruiden plukken,’ ging Esther enthousiast verder. ‘Dan vertel ik je waar ze voor dienen, en dan kun je ze proeven.’

Lili knikte opnieuw. Kruiden plukken in de tuin was ook leuk. De smaak ervan vond ze soms wat minder, maar het proeven hoorde erbij en was toch ook wel spannend.

‘Gezellig. Ik weet zeker dat Snoezel het ook gezellig vindt.’

Lili kriebelde achter Snoezels oren en glimlachte naar haar tante.

Tante Esther had best een smal gezicht, vond ze. Een smal gezicht met heel veel lijntjes. ‘Ze lijkt te oud voor haar leeftijd,’ zei oma weleens. Lili vond van niet. Tante Esther zag er gewoon uit zoals ze eruit hoorde te zien. Ze hield van tante Esther en ze wist dat oma een speciaal plekje in haar hart had voor Esther. Oma hield natuurlijk ook van haar moeder, Sonja, maar met tante Esther was er iets speciaals. Lili wist niet precies wat dat was. Alleen dat het er nu eenmaal was.

Het was alweer bijna avond, toen Lili nog een blokje om wandelde in de seniorenwijk, zoals mensen in het dorp de buurt noemden waar haar oma woonde. Ze vond het altijd prettig daar te lopen. De mensen waren vriendelijk tegen haar, en soms kwam ze oma Kroondijk tegen en mocht ze haar kleine witte hondje aaien.

Ze liep tijdens zo'n ommetje ook langs het huis van opa Deurse. Opa Deurse was een klein, grappig mannetje, dat een beetje moeilijk ter been was. Hij kon wel lopen, maar zette daarbij heel kleine stapjes, waardoor hij een beetje op een robot leek. Hij lachte altijd blij wanneer hij Lili zag, en wenkte dan steevast dat ze naar het raam moest komen waarachter hij altijd zat. Hij had dan altijd iets lekkers voor haar. Soms snoep, soms koekjes, een enkele keer ook zoute crackertjes of worstjes. Lili wist natuurlijk dat ze niets mocht aannemen van vreemden, maar opa Deurse was geen echte vreemde meer. Hoewel Lili hem niet goed kende, wist ze van haar oma dat het een aardige man was, die het nu eenmaal erg leuk vond naar de mensen op straat te kijken, en vooral naar de kinderen. Van haar oma mocht ze de traktaties van opa Deurse best aannemen. Maar echt met hem praten deed ze niet, want ook dat kon opa Deurse niet. Hij grinnikte altijd alleen een beetje, en dan mompelde hij dingen die Lili niet verstond. Maar ze grinnikte altijd vriendelijk terug en bedankte hem netjes voor het lekkers dat ze kreeg.

Lili wandelde altijd haar vaste route wanneer ze alleen op stap ging vanuit het huis van haar oma. Ze bleef daarbij in de wijk en hoefde geen straat over te steken. Ze kon overigens al best zelf een straat oversteken, maar oma had het niet graag, en het was ook niet nodig. De wijk zelf had heel leuke straatjes met kinderkopjes en groene perkjes. Ergens in het midden stond een standbeeld van een grote zwarte kat. Niemand wist precies waarom dat standbeeld er stond, maar volgens sommigen was het een geschenk van een kunstenaar die daar zijn oude dag had gesleten en altijd de wilde katten uit het ernaast gelegen park had gevoerd.

Lili speelde een spelletje terwijl ze daar liep. Ze had het zelf ver-

zonnen en ze speelde het met de kinderkopjes. Ze moest bij iedere stap twee kinderkopjes overslaan en ze mocht de felrode kopjes ertussen niet aanraken. Bovendien mocht ze niet met haar voet aan de voegen komen. Het was een moeilijk spelletje, en Lili speelde het met haar tong gespannen een beetje uit haar mond. Daardoor zag ze de verhuishwagen pas toen ze er bijna tegen aanliep. Het was een kleine witte vrachtwagen, die volgens het opschrift alle verhuizingen in het binnenland verzorgde. Onder de tekst stonden twee vrolijke dikke mannen in overals getekend, die een bank naar de deur droegen. De mannen die Lili een stoel uit de vrachtwagen zag halen, leken niet op de mannen van de tekening. Ze waren tamelijk mager en hadden ernstige gezichten. Ze droegen wel blauwe overals, maar die zagen er ook al heel anders uit dan de overals op de tekening.

Lili bleef staan en keek hoe de mannen de zware stoel naar binnen sjouwden. Ze wist dat het huisje waar de meubels naar binnen werden gedragen, een hele tijd leeg had gestaan. Er had een oude mevrouw gewoond. Haar tuintje leek een klein beetje op de tuin van tante Esther. De buurt had erover geklaagd, omdat het groen in die tuin werkelijk onkruid leek te zijn, en omdat er hele muizenfamilies in woonden. Lili vond muizen eigenlijk wel leuk, maar oma zei dat het helemaal niet leuk was ze in huis te hebben, omdat ze overal aan aten, kabels kapot beten en zo brand konden veroorzaken, en omdat ze overal poepten, waardoor je ziek kon worden. Lili nam aan dat oma gelijk had, maar had het toch zielig voor die muizen gevonden toen ze hoorde dat er mensen aan het werk waren geweest om het huis te ontsmetten en de muizen dood te maken. Maar nu kwam er dus iemand in wonen. Wat nieuwsgierig keek Lili naar het huis, waardoor ze de man niet zag die haar schuin van achteren benaderde.

‘Goedemiddag jongedame,’ klonk het opeens achter haar.

Geschrokken keek Lili om, recht in het gezicht van een heel lange, wat magere man met een verweerd rood gezicht en een woeste baard en snor. Hij had kleine felle ogen, die Lili strak aankeken. Lili gaf een gesmoorde gil. Ze kon er niets aan doen. De man zag eruit als de boosaardige zwerver uit haar boek *Lotje*.

De man leek even verbaasd door haar reactie. Hij wilde iets zeggen, maar Lili stamelde een gehaaste groet en rende snel weg. Haar

hart klopte in haar keel, toen ze weer bij de deur van haar oma stond. Ze keek nog eens om, in de verwachting dat hij achter haar aan was gerend. Maar dat was niet gebeurd. Hij stond op de hoek van de straat, dicht bij zijn nieuwe huis, en keek Lili's kant uit. Lili vond dat hij een valse blik in zijn ogen had, maar echt goed kon ze het niet zien. Zijn wilde baard en snor zag ze echter wel, en ze huiverde nog eens toen ze haastig bij haar oma achterom de kleine tuin in liep.

Haar oma zat nog op het terras en borduurde met kleine steekjes vrolijke tafereeltjes op een katoenen doek. Ze keek verwonderd op toen ze Lili zo gehaast de tuin in zag komen.

‘Heb je gerend?’ vroeg ze.

Lili knikte.

‘Dat had niet hoeven hoor. Je moeder is er nog niet.’

‘Weet ik. Maar... Oma, weet je dat in dat huis van die oude mevrouw van die muizen iemand anders komt wonen?’

‘O ja? Is dat zo? Nou, dat viel natuurlijk te verwachten,’ reageerde ze nadenkend. ‘Het huis is een tijd geleden volledig gesaneerd, schoongemaakt en opgeknapt. Zoiets blijft natuurlijk niet lang leegstaan.’

‘Maar er komt een enge man in wonen,’ zei Lili.

Liesbeth trok haar wenkbrauwen op. ‘Een enge man?’

‘Hij is heel erg groot. Het lijkt wel een reus. En hij is mager en heeft een heel woeste baard en snor, net als de gemene zwerver uit het boek *Lotje*. Misschien is het wel een zwerver,’ zei Lili opgewonden.

‘Ik denk niet dat een zwerver hier een huis koopt,’ meende Liesbeth.

‘Misschien heeft hij wel geld gestolen of zo. Hij ziet er best gemeen uit.’

‘Het zal wel meevallen, denk ik,’ zei Liesbeth met een klein lachje. Ze kende haar kleindochter. Een schat van een kind, maar met soms misschien iets te veel fantasie.

‘Wacht maar totdat u hem ziet,’ zei Lili.

Sonja Leyers sloot op dat moment de computer af op haar werk. Het was natuurlijk weer later geworden dan ze had verwacht. Dat ge-

beurde de laatste tijd steeds. Iedere keer kwamen ze vanuit de administratie op het laatste moment nog met facturen die ingevoerd moesten worden, en ze kon dat moeilijk weigeren. Het was bepaald geen droombaan, die ze nu had, maar van haar salaris kon ze haar rekeningen betalen en voor zichzelf en Lili zorgen, en dat was alles wat ze nu nodig had. Ronalds alimentatie kwam vaker niet dan wel, hoewel hij goed genoeg verdiende. Misschien kwam het wel door het feit dat hij goed verdiende, want dat gaf hem het idee dat hij ook veel moest uitgeven, en dan hield hij geen geld over voor het levensonderhoud van zijn dochter. Hij was overigens niet de enige die veel geld uitgaf. Sonja wist dat zijn nieuwe liefde er minstens zo bedreven in was. Ze had Ronald in het begin gewaarschuwd. Ze had hem duidelijk gemaakt dat zijn Alice, zoals zijn nieuwe vriendin heette, bij hem was ingetrokken omdat hij zo goed verdiende, en zij dan een luxe leven kon leiden zonder er iets voor te doen. Hij had er alleen maar om gelachen en beweerd dat Sonja gewoon jaloers was. Misschien had hij daarin niet helemaal ongelijk gehad, maar zij had net zo min ongelijk met haar stelling over Alice. Sonja begreep het nog steeds niet. Ronald had luxe en uiterlijk vertoon altijd al belangrijker gevonden dan hij wilde toegeven, maar hij had er altijd hard voor gewerkt en zich negatief uitgelaten over mensen die dat niet deden. En nu had hij haar en zijn dochter verlaten voor zo'n exemplaar wier belangrijkste dagtaak bestond uit het lakken van haar nagels. Ze werkte natuurlijk ook, in het bedrijf van Ronald nota bene, maar Sonja geloofde niet dat ze zich erg uitsloofde. Dat had ze natuurlijk ook niet nodig, als vriendin van de grote baas. Sonja verwachtte dat het een kwestie van tijd was dat Alice haar baantje zou opzeggen. Ze had onlangs gehoord dat Ronald Alice ten huwelijk wilde vragen en zelfs dat Alice in verwachting zou zijn. Sonja wist niet of dat zo was. Maar als de geruchten klopten, en Alice werkelijk in verwachting was, zou Lili de zoveelste klap krijgen. Ze zou dan weleens het gevoel kunnen krijgen dat ze gewoon aan de kant was gezet voor de vriendin van haar vader en een nieuwe baby, en dat zou haar kwetsen. Alleen al om die reden hoopte Sonja dat het allemaal niet waar was. Ze begreep Ronald ook niet. Dat hij voor de knappe Alice was gevallen, kon ze nog wel begrijpen. Dat hij een

relatie met haar was begonnen, vond ze moeilijker te verkroppen. Tenslotte was hij toen nog met haar getrouwd geweest en hadden ze elkaar eeuwige trouw beloofd. In het begin had Sonja nog gehoopt dat het slechts een bevlieging was. Ze had met opzet haar hoofd niet gebroken over de vraag of ze in staat zou zijn het hem volledig te vergeven als hij de relatie met Alice zou afbreken, want ze had niet geweten of ze daar een eerlijk antwoord op kon geven. Maar het was geen bevlieging gebleken. In ieder geval geen bevlieging van korte duur, want Ronald had uiteindelijk voor Alice gekozen en Sonja met Lili in de kou laten staan. Het had enorm pijn gedaan. En dat deed het nog steeds, hoewel het inmiddels alweer bijna een jaar geleden was. Sonja wist niet zeker of het nog zo'n pijn deed omdat ze nog van hem hield of omdat ze zich zo enorm gekwetst voelde, maar dat deed er verder niet toe. Het was zoals het was, en zij wist dat ze op zichzelf was aangewezen om haar leven en dat van Lili weer op zijn pootjes te zetten. Dat Ronald het financieel behoorlijk liet afweten, was strafbaar, en Sonja had een advocaat in de arm kunnen nemen om daar iets tegen te doen. Dat kon ze overigens nog steeds, maar ze voelde er weinig voor. Ze had noch de behoefte, noch de energie om de hele kwestie met Ronald in de rechtbank uit te vechten, en als ze heel eerlijk was, moest ze bekennen dat ze zijn geld niet eens meer wilde. Ze had hem overigens wel gezegd hoe ze erover dacht. Ze was naar hem toe gegaan en had hem duidelijk gemaakt dat hij als vader weinig meer voorstelde, op geen enkel gebied. Ze was niet emotioneel geworden, had niet geschreeuwd of met beschuldigingen gegooid. Dat was niet haar stijl. Ze had hem gewoon gewezen op het feit dat hij het merendeel van de tijd geen alimentatie voor zijn dochter betaalde en daarmee te kennen gaf dat hij weinig met haar begaan was en dat hij Lili oneerlijk behandelde door weinig interesse te tonen en zijn vriendin boven zijn eigen dochter te stellen. Ze had hem duidelijk gemaakt dat ze vond dat hij als vader behoorlijk tekortschoot en dat hij in ieder opzicht de gemakkelijkste weg had gekozen, wat verwerpelijk was. Ze had nog wel meer tegen hem gezegd, maar dat waren toch de belangrijkste punten geweest. Hij had er niet eens iets tegen ingebracht, en waarschijnlijk had hij daar niet eens de kans toe gekregen. Ze had niet verwacht dat ze er

iets mee zou bereiken, maar ze had het prettig gevonden het duidelijk te stellen. Ze had iets kwijt gekund van alles wat ze sinds Ronalds vertrek, en eigenlijk al daarvóór, met zich meedroeg. Maar hem echt begrijpen... nee, dat deed ze niet.

Hoewel buiten een nog steeds een aangename temperatuur aangaf dat het reeds zomer was, huiverde Sonja toen ze naar buiten liep. Het was alsof ze het altijd koud had. Vlak na de scheiding had ze het aan haar verdriet geweten, en daarna was het de winter geweest. Maar haar verdriet diende onderhand gesleten te zijn, en de winter was voorbij. En toch had ze het nog steeds vaak koud. Vooral 's avonds. Ze huiverde nog maar een keer en liep naar de bushalte.

Een klein halfuurtje later stond ze bij haar moeder op de stoep om Lili af te halen. Het was een hele geruststelling dat ze het meisje bij haar moeder kon achterlaten. Een kinderdagverblijf was nauwelijks te betalen, en ze hield er niet van haar dochter onder te brengen bij een oppasmoeder die ze nauwelijks kende. Het was al erg genoeg dat Lili tijdens school naar de buitenschoolse opvang moest, maar dat kon niet anders. De ouders van Ronald waren al helemaal geen optie. Hoewel ze zich aanvankelijk verontwaardigd hadden opgesteld tegenover Ronald toen deze zijn beslissing had genomen, hadden ze uiteindelijk toch voor hun zoon gekozen. Enigszins begrijpelijk vond Sonja dat wel. De meeste mensen zouden voor hun eigen kind kiezen. Bovendien was ze nooit erg vertrouwd geraakt met Ronalds ouders. Het waren geen onaardige mensen, maar er was altijd een duidelijke afstand tussen hen geweest. Ronalds ouders waren net als Ronald zelf: ze hielden ervan aan de buitenwereld duidelijk te maken dat het hun goed ging. Sonja hield niet van dergelijke oppervlakkigheid, en het feit dat ze uiterlijk vertoon totaal onbelangrijk vond, was voor Ronald en zijn ouders onbegrijpelijk. In dat opzicht paste Alice beter bij Ronald en zijn ouders. Ronalds ouders stuurden Lili af en toe nog een kaart of een cadeautje. Maar veel meer dan een beleefdheidsgebaar was het niet. Ze hadden nooit meer te kennen gegeven dat ze het meisje graag nog een keer tje zagen. Sonja vond dat prima zo. Net als Lili, die nooit op haar gemak was geweest bij de sjieke opa en oma, zoals ze hen noemde.

Sonja keek met een glimlach naar de bejaardenwoning die haar

moeder een paar jaar geleden had betrokken, en liep achterom het kleine tuintje binnen. Zoals ze al had verwacht, zaten haar moeder en Lili buiten.

Liesbeths handen waren druk in de weer met een borduurwerkje.

Lili zat met bungelende voetjes op een grote tuinstoel. In haar handen had ze een hoog glas met een kleurig drankje. Ze keek meteen op toen Sonja de tuin in liep. ‘Mama!’

‘Hoi, schat.’ Sonja liep naar haar toe en kuste haar op haar wang. Ze groette haar moeder met warme hartelijkheid. ‘Is ze lief geweest?’

‘Lili is altijd lief. Ik vind het heerlijk haar hier te hebben.’

‘Gelukkig. Ik moet eerlijk zeggen dat het voor mij een hele opluchting is dat ze door jou wordt opgevangen. Maar dat weet je.’

‘Daar zijn oma’s voor,’ vond Liesbeth. ‘Wil je niet hier eten? Het is al laat, en je hebt de hele dag hard gewerkt.’

Sonja schudde haar hoofd. ‘Ik heb thuis nog macaroni staan. Die hoef ik alleen maar op te warmen.’

Liesbeth zuchtte. Ze had niet verwacht dat Sonja zou blijven. Sonja nam nooit meer hulp aan dan ze strikt noodzakelijk vond. Ze wilde alles zelf doen, en een aanbod om mee te eten, strijkwerk voor haar te doen of haar te helpen met huishoudelijke taken werden altijd afgewezen. Liesbeth wist niet zeker of Sonja gewoon bang was haar te veel te belasten of dat ze het gewoon prettiger vond alles zelf te doen. Misschien was het van allebei een beetje. Het was nu eenmaal zo, en Liesbeth accepteerde het natuurlijk. Ergens moest ze haar dochter wel bewonderen. Sonja was een vechter. Altijd al geweest. Liesbeth glimlachte nu dan ook naar haar dochter. Daarmee liet ze merken dat ze het begreep.

‘Zullen we dan maar naar huis gaan?’ stelde Sonja aan Lili voor.

Lili knikte. Ze dronk snel haar glas leeg en stond op.

Toen ze de tuin uit liepen, keek Lili nog een keer om naar oma. ‘Niet in de buurt van die enge meneer komen,’ waarschuwde ze. ‘Hij zag er echt gemeen uit.’

Oma Liesbeth glimlachte. ‘Ik zal het niet doen.’

Toen ze in de bus naar huis zaten, vroeg Sonja wat ze met die opmerking had bedoeld.

‘In het huisje van die dode mevrouw van die muizen is een me-
neer komen wonen, en hij ziet er eng uit. Hij heeft een heel grote
baard en snor. Bijna net als Sinterklaas. Maar hij lijkt niet op Sin-
terklaas. Hij is heel erg groot en hij kijkt gemeen. Ik denk dat het
een zwerver is of zo. Net als de gemene zwerver uit het boek *Lotje*.’

Sonja glimlachte. ‘Dat zal wel meevallen,’ zei ze. ‘Zwervers
kopen geen huizen. Ik denk dat het gewoon een oudere man is,
wiens baard en snor hem een wat wild uiterlijk geven.’

‘Ik vind hem er eng uitzien,’ zei Lili. Maar ze praatte er verder niet
meer over. Ze ging gezellig met haar moeder naar huis en genoot
daar van een groot bord opgewarmde macaroni, haar lievelingskost-
je.

Toen Lili later naar bed ging, dacht ze ook niet meer aan de man.

Zoals altijd las Sonja haar een bijbelverhaal voor, toen ze ging sla-
pen. Deze keer ging het over Noach en zijn ark, een van de favorie-
te verhalen van Lili.

Lili stelde altijd eindeloos vragen wanneer haar moeder het ver-
haal las. Ze wilde weten of Noach ook ratten meenam, want die
waren best eng. En of de olifant niet per ongeluk op de muis ging
staan. En waarom de duif een olijftak meenam, en geen blad van bij-
voorbeeld een eikenboom. Dat soort vragen.

Sonja vond het altijd wel grappig dat haar dochter zo veel vragen
stelde, en probeerde ze altijd zo goed mogelijk te beantwoorden, al
lukte dat niet altijd even goed. Voor Lili was het gelukkig voldoen-
de als ze het probeerde.

Toen Lili ging slapen, ruimde Sonja nog wat rommel op. Daarna
brak het moeilijkste deel van de avond aan: het moment waarop ze
nog een tijdje rustig op de bank ging zitten en wat televisie keek of
een boek las. Uitgerekend op dat moment kwam de kou altijd het
dichtst bij haar, en voelde ze de duistere eenzaamheid die haar om-
ringde. Ze vroeg zich vaak af of het werkelijk het gemis aan Ronald
was. Ze wist uiteindelijk niet eens meer of ze nog wel om hem gaf.
Als ze heel eerlijk was, moest ze bekennen dat het in ieder geval niet
zo voelde. Ze kon tegenwoordig aan hem denken zonder emotioneel
te worden. Geïrriteerd was ze vaak wel wanneer ze aan hem dacht.
Maar emotioneel? Nee, dat niet. Ze vroeg zich dan ook af wat ze zou

doen als Ronald overal spijt van kreeg en bij haar terug wilde komen. Zou ze hem dan nog terug willen? Ze vermoedde dat het niet zo was, en ze hoopte een beetje dat ze nooit voor die beslissing zou komen te staan. Maar dan vroeg ze zich meteen ook af waar dan die kille eenzaamheid vandaan kwam. Was het gewoon het feit dat ze alleen was? Esther was toch ook alleen? Die leek daar helemaal geen problemen mee te hebben. Nu was Esther niet meteen als andere vrouwen, maar toch... Bovendien moest Sonja niet aan een nieuwe relatie denken. Daarvoor lagen haar huwelijk en de scheiding van Ronald nog te vers in haar geheugen. Misschien was het gewoon iets wat erbij hoorde, iets wat ze maar moest accepteren. Soms, wanneer het haar te veel werd, las ze hardop de tekst in haar boek. Soms praatte ze ook met God. Gewoon alsof Hij bij haar in de kamer zat. Ook dat voelde dan goed. Dan wist ze tenminste dat ze niet helemaal alleen was.

Sandra Berg

Verzwegen verleden

Sonja Leyers is een alleenstaande ouder. Haar achtjarige dochter Lily is, als Sonja werkt, bij haar moeder, oma Liesbeth. Beiden genieten van de uurtjes samen. In het buurtje van oma komt Laurens Bootmans wonen, een wat zonderling figuur, waarmee Lily vanaf de eerste dag vriendschap sluit en het duurt dan ook niet lang voordat oma Liesbeth kennismakt. Deze kennismaking loopt heel anders dan verwacht!

Laurens Bootmans heeft veel verdriet. Door verkeerde uitspraken en starheid is het contact met zijn zoon en kleinkind verloren gegaan en is hij in een isolement geraakt. Hoe graag zou hij het anders zien. Maar de kleine Lily weet raad!

Sandra Berg debuteert met deze familieroman in de VCL-serie. Zij schreef al eerdere romans bij uitgeverij Westfriesland. Samen met haar gezin woont en werkt ze in Zweden.

ISBN 978 90 5977 381 3 • NUR 344

VCL serie

www.vclserie.nl

9 789059 773813